Faculty of Letters Journal of Social Sciences

| cujos.cumhuriyet.edu.tr | Founded: 1982 Available online, ISSN: 1305-5143 Publisher: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

A New Evaluation on the Wall Paintings of the Hocagil House in Söğütcük Village, Sivas

Ebru Bilget Fataha[1,a,*]

[1] *Department of Art History, Faculty of Letters, Sivas Cumhuriyet University, Sivas, Türkiye*
**Corresponding author*

Research Article

History

Received: 18/06/2026
Accepted: 22/07/2026

ABSTRACT

The wall paintings, whose earliest examples are seen in the Topkapı Palace in the capital, Istanbul, and which gradually became widespread, were frequently reproduced in different regions of Anatolia as expressions of loyalty and admiration. This study evaluates the wall paintings in a house located in Söğütcük Village, within the Central District of Sivas, at the 49th kilometer of the Kayseri Road, which has been registered as an immovable cultural property. Known as the Hocagil House after the family that owned it, the building has a remarkably modest exterior with a simple single-room plan. In contrast, its interior is richly adorned with magnificent wall paintings. As one of the prominent families of the village, the Hocagil Family had this house carefully built in the early twentieth century, and it served not only as a gathering place for the villagers on special occasions but also as a venue for communal prayers. The wall paintings, which display a variety of stylistic features, include a rich diversity of subjects such as complex landscapes, religious symbols, architectural structures, still lifes, clocks, and ships. Because of its unique values, the building was placed under protection, and survey and restoration works were carried out. The restoration of the wall paintings was completed in 2015. Following the restoration, the paintings could be examined in detail, allowing new interpretations to be presented within the scope of this research. In conclusion, the Hocagil House is understood to be one of the significant examples in the region in terms of local memory, cultural heritage, and the tradition of provincial wall paintings.

Keywords: Sivas, Sögütcük Village, Wall Painting, Clock, Ship

Sivas, Söğütcük Köyü, Hocagil Evi Duvar Resimleri Üzerine Yeni Bir Değerlendirme

ÖZ

Başkent İstanbul, Topkapı Sarayı'nda ilk örneklerini gördüğümüz ve zamanla yaygınlaşan duvar resimleri bir bağlılık ve beğeni göstergesi olarak Anadolu'da da farklı bölgelerde sıklıkla tekrar edilmiştir. Bu çalışmada Sivas Merkez İlçeye bağlı, Kayseri Yolu 49. km'de bulunan ve Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 17.01.2011 tarihinde taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilen Söğütcük Köyü'nde yer alan evin duvar resimleri değerlendirilmiştir. Ailenin adıyla anılan Hocagil Evi dışarıdan oldukça sade, tek odalı basit bir plana sahiptir. Diğer yandan evin iç kısmı oldukça gösterişli duvar resimleri ile bezenmiştir. Köyün ileri gelenleri arasında olan Hocagil Ailesi, 20. yüzyıl başlarında özenle yaptırmış oldukları bu evde köy halkının özel günlerde toplanmasına hatta toplu namaz kılınmasına da vesile olmuşlardır. Evin farklı üslup özelliklerine sahip olan duvar resimlerinde kompleks manzaralar, dini semboller, mimari yapılar, natürmortlar, saat ve gemi tasvirleri gibi zengin bir çeşitlilik söz konusudur. Bu özgün değerleri nedeniyle koruma altına alınan yapıda rölöve ve restorasyon çalışmaları gerçekleştirilmiş, 2015 yılında duvar resimlerinin restorasyonu tamamlanmıştır. Restorasyon sonrası duvar resimleri ayrıntılı olarak incelenebilmiş ve bu araştırma kapsamında yeni yorumlar ortaya konulmuştur. Sonuç olarak, hem bölgenin yerel belleği, kültürel mirası hem de taşra duvar resimleri geleneği açısından Hocagil Evi'nin bölgedeki önemli örneklerden biri olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sivas, Söğütcük Köyü, Duvar Resimleri, Saat, Gemi

Copyright

This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License

[a] *abdullahbayindir@kilis.edu.tr* *0000-0002-6581-0894*

How to Cite: Bilget Fataha E,(2026) A New Evaluation on the Wall Paintings of the Hocagil House in Söğütcük Village, Sivas, *CUJOSS,* 50(2): 205-218.

Giriş

Bu çalışmada, Sivas Merkez İlçeye bağlı Kayseri Yolu 49. km'de bulunan ve Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 17.01.2011 tarihinde taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilen Söğütcük Köyü Hocagil Evi duvar resimleri değerlendirilmiştir . Yapıyla ilgili, daha önce yapılan çalışmalardan farklı

olarak yeni yorumlar ortaya konulmuştur. Evin restorasyonu sürecinde duvar resimlerinin yenilenmesiyle ortaya çıkan ayrıntılar görülebilmiş ve bu kapsamda yeni bakış açısı kazandıran veriler elde edilmiştir. Bu veriler üzerinden evin yeni resimleri yorumlanarak çözümlenmeye çalışılmıştır. Evin daha önce ayrıntılı plan tanımı yapılmış olduğundan bu detaylar tekrarlanmamıştır.

Map 1. Sivas.
Harita 1. *Sivas.*

Hocagil Evi Tarihçesi

Hocagil Evi olarak adlandırılan evin sahibi olan ve daha sonra Yılmaz soyadını alan ailenin bilinen en büyük dedeleri Hacı Abdullah Veli'dir. Kendisinin hac ziyaretini yaptığı ve dedesi gibi köyün velisi olduğu torunları tarafından aktarılmıştır. Hacı Abdullah'ın Ali Onbaşı- (1846), Bekir (1848), Mehmed (1854) ve Ahmed (1855) isimli dört oğlu olmuştur. Evin, Mehmed'in oğlu İbrahim'in 1883 yılında doğumuyla eş zamanlı olarak inşa edildiği verilen bilgiler arasındadır. Evdeki bir dolap kapağı üzerine yazılı olan 1936 yılında ise İbrahim'in oğlu Ali doğmuştur. Bu tarihin aynı zamanda duvar resimlerinin de yaptırıldığı yıl olduğu belirtilmektedir. Ailenin soyağacı incelendiğinde de verilen bilgilerin paralel olduğu anlaşılmaktadır.

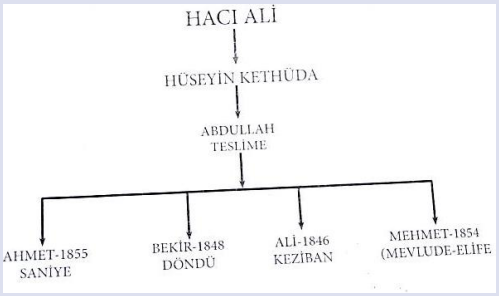

Resim 1. *Soy ağacı (Söğütcük Köyü son kuşak torun Solmaz Yılmaz)*

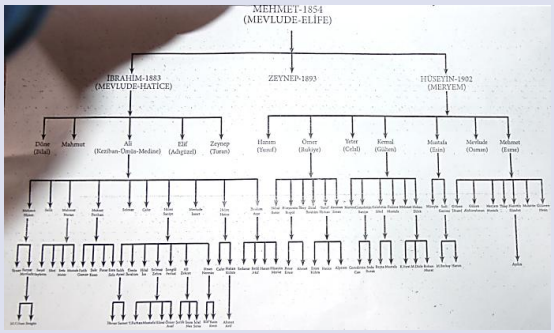

Resim 2. *Soy ağacı*

Hocagil Evi Planı

Köy merkezinde yer alan ev moloz taştan nimsekili olarak yapılmıştır. Doğu-batı yönünde, yaklaşık kare planlı denilebilecek tek odasına batı duvarı eksenindeki açıklıktan girilmektedir. Güney duvarında eksenin iki yanında bulunan mazgal pencereler ile oda aydınlatılmıştır. Kuzeybatı köşe yüklük, güneybatı köşe ise suluk olarak düzenlenmiştir.

Resim 3. Genel Görünüş.

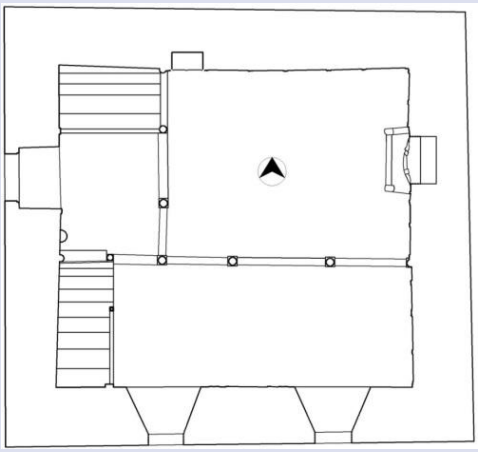

Plan 1. Ev Planı (Çizen: Turgay Yazar).

Güney duvarı boyunca yer alan seki dört kare kaideli dikme ile ayrılmıştır. Oda dikmelerinin taşıdığı

kirişler üstten kaplama tekniğinde ahşap tavanla örtülüdür. Bu dikmelerden batıdaki giriş kapısı hizasındaki sütunun başlığında içe bakan yüzeye 1883 tarihi kazınmıştır.

Hocagil Evi'nin kuzey duvarı dolabı üzerinde yer alan ve bir kartuş içerisinde görülen 1936 tarihi bezemelerin yapıldığı tarih olarak evin 5. kuşak torunları tarafından da doğrulanmıştır. Ustasının ismini hatırlayan olmamakla birlikte, "günlerce eve kapanan bir Ermeni ustaya para karşılığı duvar bezemelerinin yaptırıldığı" verilen bilgiler arasındadır. Söz konusu kartuş, dikdörtgen bir pano içerisinde, elips biçimli yeşil yapraklı kıvrık dallar ve kırmızı çiçeklerle çevrelenmiş madalyonun ortasında yer almaktadır. Panonun alt kısmında ise kapaklarında yeşil yapraklar ve sarıçiçeklerle süslü bir dolap yer almaktadır.

Resim 4. Resimlerin Tarihi.

Evin bütün duvar yüzeyleri tavan seviyesine kadar sıva üzerine yapılmış resimlerle bezenmiştir (Resimler yapılırken uygulanan teknikte zemin ahşap ise üzeri ince bir tabaka alçı ya da tutkallı üstübeç ile kaplandığını ve bunun üzerine tutkal veya su ile karıştırılmış boyalarla resim yapıldığını belirtmektedir. Duvar resimlerinde farklı üslup ve anlayışların olması, çalışan sanatçıların farklı kültür çevrelerinden, değişik duvar resmi atölyelerinden geldiklerini göstermektedir. Pano şeklinde ya da tüm duvarı kaplayacak şekilde yapılan duvar resimlerinin en önemli özelliği Batı tarzında perspektifin ilkel bir şekilde uygulanmasıdır (Renda, 1977).). Kırmızı, mavi ve yeşil bütün kompozisyonlarda ana renkler olarak tercih edilirken; turuncu, pembe, sarı, kahverengi tonları ile birlikte siyahın da kullanıldığı görülmektedir. Resimler kuzey ve doğu cephede ahşap çerçeveli panolar içerisine yapılmıştır. Mihrabın bulunduğu güney cephe ile batı cephede ise çerçevesiz, daha serbest resimler uygulanmıştır. Bu resimler ile diğerlerinin arasında üslup farkı da gözlemlenmektedir.

Bu araştırmada, Hocagil Evi duvar resimleri konularına göre belli başlıklar altında ele alınmış ve çok yönlü incelenmiştir. Söz konusu resimler; Kompleks Manzaralar, Dini Sembol ve Yapılar, Gemi ve Saat tasvirleri, Natürmortlar olarak dört başlıkta ele alınmıştır.

Hocagil Evi Duvar Resimleri

Kompleks Manzaralar (Dilek Şener çalışmasında Kompleks Manzaralar yerine Mimari- Manzara Konulu tasvirler başlığını kullanmıştır. Bu resimler de ana konular binalar ile onları tamamlayan ağaçlar, tepeler, dağlar, köprüler, denizler, akarsular, nehirler ve çeşmeler gibi bir şehir ya da kasaba dokusunda yer alabilecek doğaya veya kentte ait öğelerin bulunduğu tasvirlerdir. Dini mimarinin işlendiği kompozisyonlar da aynı şekilde, profan/sivil mimarinin ağırlıklı olduğu tasvirler gibidir. Dağların, tepelerin arasından camiler, türbeler yükselir. Türünü belirleyemediğimiz birçok ağacın yanında tanımlanabilen salkım söğüt, çınar ve servi ağaçları, yan ve arka planlar farklı yapılarla sınırlandırılır (Şener, 2011).): Genellikle bir manzara içinde dini ve sivil yapıların bir arada bulunduğu örneklerdir. Resimler S-C kıvrımlı dal ve yapraklarla oluşturulan çerçevelerin içerisine yapılmıştır. Yapıdaki manzara resimlerinde kesin belli bir çevre tespiti yapılamamıştır. Evin doğu, batı, kuzey ve güney duvarlarında bu tasvirlere yer verilmiştir. Bu tasvirlerde sivil mimari kırma tuğla çatılı ve ahşap malzemenin kullanıldığı yapılar görülür. Kubbeli veya külah örtülü yapılar ise genellikle revaklı bir avluya sahip ve bu avlu etrafına konumlanmışlardır. Bu yapılarda kurşun çatılar ve kesme taş malzeme kullanımı oldukça belirgindir.

Girişten başlayarak batı duvarında bulunan ilk tasvir madalyon içerisinde ağaçlarla çevrelenmiştir. Resim ağaçların arasından açılan bir pencereden uzaktaki bir yapıya bakıyor hissi uyandırmaktadır. Dolayısıyla perspektifin önemsendiği görülmektedir. Söz konusu yapı ahşap malzemeden yapılmış, önde tek arkadan iki katlı olup kule biçimli külah örtülü, kırma çatılı ve altıgen formlu farklı yapılardan oluşmaktadır. Ağaçlar sanki rüzgârda dallarını resmin çerçevesine doğru savurmuştur (Resim 5). Ağaçların kiremit kırmızısı ve yeşil tonlarla boyanmış daire madalyonda çerçevede aynı tonlarla yapılarak bütünlük sağlanmıştır.

Resim 5. Kompleks Manzaralar Batı Duvar (Girişin kuzeyi)

Kuzey duvarında yan yana panolar içerisinde farklı resimler yapılmıştır. Bu duvardaki üç panoda kompleks manzaralar diyebileceğiz resimler vardır (Resim 6). Bu resimlerde açık koyu mavi tonlamalarla yapılmış bir gökyüzü dikkati çeker. Aralarda uzun servi ağaçları ile kompozisyon tamamlanmıştır. Yapıların tek ve iki katlı oldukları pencere sıralarından anlaşılmaktadır. Yapılar kırma çatılı veya sivri külah örtülü olup saçak kullanımı dikkat çeker (Resim 6).

Resim 6. Kuzey Duvar Panoları Genel görünüm

Kuzey duvarındaki panolarda sivri külahlı türbe mimarisini hatırlatan kompleks bir tasvir vardır. Panoda külah örtülü üç yapı ortada konumlanmıştır. Yanlarda tek katlı iki yapı bulunur. Ortadaki külah örtülü yapının önden iki basmakla çıkılan girişi bulunmaktadır. Diğer yapının şebekeli üç penceresi, yandaki yapının derinlik verilmiş giriş kapısı dikkat çekicidir. Külah saçakla sonlanır (Resim 6-7).
Diğer panodaki resimde hâkim renk kırmızıdır. Bu rengin resimlerde özellikle yapı malzemesi ahşap olan yapılar için kullanıldığı söyleyebilir. Tek katlı külah örtülü iki yapı ile iki katlı iki yapı karşılıklı olarak konumlandırılmıştır. Bu grupta bulunan yapıların benzerleri Sivas'taki örnekler arasında tespit edilememiştir. Her iki resimde de ağaçlar derinlik için kullanılmıştır. Yapıların arasından görünen ağaçların tepeleri görülmektedir (Resim 6-7).

Resim 7. Kuzey Duvar Kompleks Manzaralar

Kuzey duvardaki son resimdeki yapı açık avlunun etrafını çevreleyen revaklar ile arkasındaki odalardan oluşmaktadır. Yapı çatı üzerinde bulunan bacaları ile medreselerin öğrenci hücrelerini hatırlatırken bir yandan da şehirci hanlarının odalarının bacalarını akla getirir. Kuzey duvarda görülen resimde kırma çatılar üzerine çizilmiş yuvarlak pencereler Sivas'ta tek örnek olan Taş Han'da karşımıza çıkmaktadır. Odaların üzerindeki bacalar, yapının revaklı açık avlusu ile dışardan kırma çatı pencere görünümü farklı, özenli bir perspektifle yansıtılmaya çalışılmıştır (Resim 6-8). Yapının ilk bakışta içi aynı anda dışardan üçgen alınlıklar içerisindeki daire pencerelerle ve odaların bacalarıyla büyük büyük benzerlik göstermektedir.

Resim 8 . Kompleks Manzara

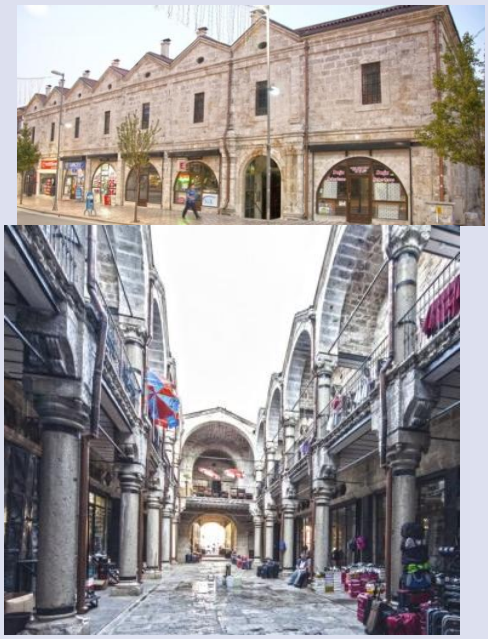

Resim 8a. Taşhan – Dış ve Avlu Görünümleri.

Ocak nişinin de bulunduğu doğu duvarı oldukça süslüdür. Bu duvarda ocak nişinin kuzeyinde bulunan panoda kompleks manzara olarak kabul edeceğimiz bir resim vardır. Tasvirde yan yana üç kubbe örtülü, iki katlı yapının giriş cephesi sütunlara atılan sivri kemerlerle revaklı düzenlemeye sahiptir.

Resim 9. Doğu Duvarı.

Yapının arkasında başka bir yapının da külah örtüsü görünmektedir. Bu yapı topluluğunun daha çok medreseleri hatırlattığı söylenebilir. Diğer resimlerle benzer şekilde arkada tepeleri görünen ve rüzgârla kıvrılmış ağaçlar vardır (Resim 10).

Resim 10. Doğu Duvar Kompleks Manzara detay

Doğu duvarda ocak nişinin güneyinde bulunan benzer bir düzenlemede de iki katlı tek katlı kırma çatılı evler ile bir sokak dokusu verilmiştir Bu manzaralarda bir mahallenin karşılıklı evleri, aralardan görülen külah örtülü yapıları ile evlerin arasından görünen ağaç gruplarına yer verilmiştir. İkinci resimde tek katlı külah örtülü ve çokgen gövdeli bitişik yapıları, bir taş duvar sanki bahçe içerisine almış gibi sınırlamıştır. Girişin önünde de merdivenler görülmektedir. Kapı ve pencere açıklıklarında tonlamalar yapılarak derinlik hissi verilmiştir. Diğer resimde ise daha çok türbeleri hatırlatan silindirik gövdeli külah örtülü iki yapı ile arkada kırma çatı örtülü iki katlı bir ev betimlenmiştir (Resim 11).

Resim 11. Doğu duvar güney bölüm

Hocagil Evi'nin güney duvarında görülen resimler daha çok mahalle aralarındaki evler gibidir. Aynı sokağa veya aynı avluya açılan evlerin aralarındaki ağaçlarla kompozisyon tamamlanmıştır. İki ve tek katlı evler kırma çatı örtülüdürler. İlk panoda sokağa açılan evler, dolap kapağının diğer yanındaki panoda ise avlu etrafında konumlanmış külah örtülü ortadaki yapıdan girilen birleşik üç yapı ile yanlarda girişleri ayrı olan kırma çatılı iki yapı simetrik olarak yerleştirilmiştir.

Mavi beyaz tonlamalarla gökyüzü ve bulutlar kompozisyona derinlik verir.
Batı duvar giriş kapısının güneyinde duvara çerçevesiz olarak yapılmış olan resimde çok katlı bir yapı görülmektedir. Duvar resimlerini yapan kişinin Ermeni asıllı olduğu bilgisi, bu resimle gayrimüslim yapılar arasında ilişki kurmamızı sağlamıştır. Örneğin; Büyükada Rum yetimhanesinin uzaktan yapılmış kartpostalıyla bu mimari yapı topluluğunun benzerlikler taşıdığı dikkati çeker. Özellikle yapının ahşap malzemesinin yatay ince çizgileri resimdeki yapı tasvirinde de görülebilmektedir (Resim 12A- 12C).

Resim 12a. Batı Duvar Restorasyon Sonrası

Resim 12b. İstanbul Rum Yetimhanesi Kartpostalı

Resim 12c. Yetimhanenin Bugünkü Durumu
https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRcxrCoUc4h1P3wo2K0lINsDXrisiyFY8Tw0g&s
https://adalar.bel.tr/buyukada-rum-yetimhanesi/

Yapının restorasyon öncesi eski fotoğrafına bakıldığında iki yapı topluluğunun benzerliği daha iyi anlaşılmıştır. Özellikle bu resimde tamamlama yapılırken bazı ayrıntılar kaybolmuş, arkadaki yapı aslında evin devamı iken burada türbe şeklini almıştır. Duvar resminde çatılar farklı yükseklik ve açılardan çizilmiş aynı şekilde, cephede arka arkaya izlenimi verilse de alt kat ve üst katlarda aynı çizgilerin kullanılmış olması takip edilmektedir. Yapının kapı ve pencere açıklıklarında derinlik verilmeye çalışılmıştır. Çok pencereli cephe düzenlemesi verilmek istenmiştir. Farklı ağaçlarla manzara tamamlanmıştır.

Kartpostala baktığımızda doğal olarak çatı hareketliliği içe dışa hareketli cephe düzenlemesi, kapı ve pencere açıklıkları ile yeşillik benzer özellikler taşımaktadır. Ermeni bir ustanın çalışmış olduğu bilgisi dönemin siyasi ortamının hareketliliği düşünüldüğünde tasvirlerde bu yapıların görülmesine mümkün kılmaktadır (Resim 12B).
Dini Sembol ve Yapılar: Hocagil Evi'nde köy halkının toplu olarak namaz kıldığı, bu nedenle yapıya sembolik bir mihrap nişinin yaptırıldığı görülmektedir. Nişi iki yandan ve üstten kemer biçimli sınırlayan bordür yüzeyinde çizgisel yıldız motifi tekrarlanmıştır. Bu iki bordür üstte hilal biçimli âlemlerle sonlanır. Kemerin iç yüzeyini kırmızı ve yeşil renklerin hâkim olduğu gül buketi süsler. Nişin üzerinde siyah zemin üzerine yaldızla -genellikle mihraplarda görülen- Ali İmran suresi 37. Ayetin küllema dehale aleyha zekeriyyel mihrabe bölümü yazılıdır. Anlamı "Zekeriyya ne zaman onun bulduğu bölmeye girse" dir (C.Ü. İlahiyat Fakültesi, İslam Tarihi ve Sanatları öğretim üyesi, Prof. Dr. Ebubekir Sıddık YÜCEL tarafından okunmuştur) - (Resim 14).

Resim 13. Mihrap Nişi

Mihrap nişinin içerisindeki perde motifi iki yana açılmış ve kırmızı tonlamalarla perdenin kıvrımları belirgin hale getirilmiştir. Üstte ve kenarlarda püskül detayları verilmiştir. Perdenin ortasından sarkan kandilde dört mumun yandığı görülür. Perde motifi süsleme öğesi olmakla birlikte özellikle mihrap nişi içerisinde kandille birlikte tasvir edildiğinde farklı yorumlanabilir. Söz konusu perde derinlik etkisi yaratmasının yanı sıra bu dünya ve öteki dünyayı ayıran simgesel bir öğe olarak görülebilir, dolayısıyla ilahi ışığın, nurun görülebilmesi için açılması gereken perde olarak yorumlanmaktadır (Resim 13- 14), (Okçuoğlu, 2000; Şener, 2011).

Kandil üzerinde yanan dört mumun 4 halifeyi temsil ettiği düşünülebilir. Mihrap üzerinde ayrıca iki alçı rozet vardır. Bu rozetlerden birisinin yüzeyi silinmiş diğerinde Mühr-i Süleyman motifi ve aralarda Kehf Suresinde (9-22) anlatılan yedi uyuyanlardan Mekselina, Mislina, Mernuş, Debernuş, Şazenuş, Kefeştatayyuş'un isimleri yazılıdır. Madalyonun silik olan orta kısmında yedi uyuyanların köpeği olan Kıtmir'in ismi yazılı olabilir (Yazar ve Celepoğlu, 2022), (Resim 13).

Resim 14. Mihrap nişi alınlık Detay.

Mihrap nişin doğusunda kilise batısında cami resmi betimlenmiştir. Sanatçının her iki dinin yapılarını mihrabın yanına resmederek hem ev sahibinin hem de belki de kendi inancını birlikte temsil etmiş olduğu ve tüm inançlardaki tek varış noktasına, Allah'ın birliği ve tekliğine vurgu yapmış olduğu düşünülebilir. Mavi boya kullanılarak yapılmış olan kilise tasviri Sivas'ta 1952'de yıkılmış olan ve bölgenin en büyük kilisesi olarak bilinen Surp Asdvadzadzin kilisesini akla getirmektedir (Bilget Fataha ve Koyun esen, 2019), (Resim 13- 15). Kentte çok sayıda kilisenin olması sanatçısının Ermeni kökenli oluşu ile bu resimlerin ve dini yapının ilişkisi kurulabilir. Bu durum aynı zamanda yüzyıllar boyunca -Sivas'ta ve başka bölgelerde de- birlikte yaşamış olan halkların, ev sahibinin hoşgörü dünyasına yansıması olarak da yorumlanabilir.

Resim 15. Kilise Tasviri Resim

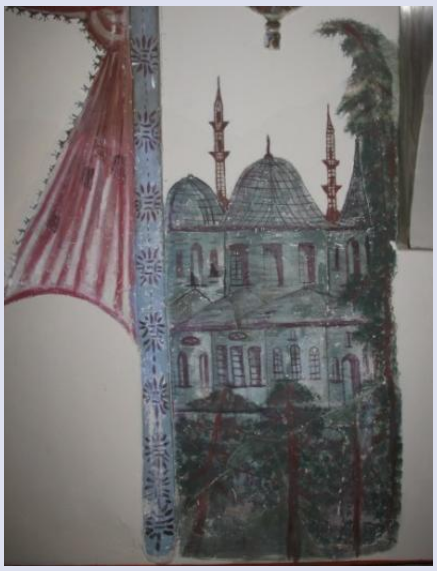

Resim 16. Cami Tasviri

Cami mavi-gri tonlarda, minareler ise kiremit kırmızısı renkle tasvir edilmiştir. Ayrıca kubbeleri kurşun kaplı olup, kademeli bir cephe düzenine sahiptir. İki minareli, iki şerefeli olması -bölgede böyle bir cami bilinmediğinden dolayı- Sivas'tan bir yapı olmadığını göstermektedir. Cami tasvirinin yalnızca temsili bir yapı olabileceği de akla gelmektedir (Resim 13- 16).

Anadolu'da manzara konulu duvar resimlerinde sıkça görülen ağaçlar burada türünü belirlenebilecek kadar ayrıntı içermektedir. Söz konusu ağaçlar manzara içinde hem toplu halde koruluk-orman şeklinde, hem de tekil olarak betimlenmişlerdir. Evin güney duvarındaki mazgal pencerelerin iki yanında iki ağaç tasviri vardır (Resim 17-18). Kahve/kiremit bir gövde üzerinde dalları bulunan gül ve hurma ağaçları detaylı olarak tasvir edilmişlerdir. Güney duvarının doğu köşesine tek başına tasvir edilmiş bir gül ağacı ile bütün duvarlarda tavan seviyesinde sıralı olarak, ocak

nişi etrafında tekrarlanan gül demetleri görülmektedir. Açmış, gonca ve tomurcuk halleriyle betimlenmiş olan gül ağacı duvar yüzeyini kaplamaktadır. Gül, farklı özellikleri nedeniyle genellikle sevgi ve sevgili ile özdeşleştirilmiştir. Bu da gülün ilham vericiliğiyle çiçekler arasında ayrı bir yere sahip olmasına sebep olmuştur (Kurnaz, 1996). Tasavvuf düşüncesinde gül Allah'a dönüşün, açmamış gonca hali teklik, açmış katmerli hali çokluk olarak yorumlanır. Gülün kokusu Hz. Muhammed'in kokusuna, dokusu teninin yumuşaklığına ve güzelliği de güzelliğine benzetildiği için Hz. Muhammed ile de ilişkilendirilir (Çetindağ Süme, 2017), (Resim 17).

Resim 17. Gül Ağacı

Resim 18. Hurma Ağacı

Evin resimleri arasında yer alan bir diğer ağaç, güney duvarın batı köşesine yapılmış olan hurma ağacıdır. Hurma; Yahudi ve Hıristiyan kültürlerinde önemli olduğu kadar, Kur'an-ı Kerim'de de önemlidir ve yirmi üç yerde geçmektedir (Hurma ile ilgili anlatıların bulunduğu ayetler: Bakara 2/266; Ra'd 13/4; Yâsîn 36/34;Nahl 16/67; Şuarâ 26/148; Kāf 50/10; Rahmân 55/11; Kamer 54/20; Hâkka 69/7; Meryem 19/23, 25; Kehf 32 (Bozkurt, 1998). Hurma ağacı, hurma bahçesi olarak sıkça tekrarlanmakla birlikte İslamiyet'teki cennete özgü ağaçlar arasında yer alır. Oldukça kurak coğrafyalarda yetişmesi ve besin değeri nedeniyle hayat kaynağı olarak yorumlanır. Diğer yandan, ölümle yaşam arasında bir köprü olarak sonsuz yaşamı da simgelemektedir. (Resim 18).

Evin duvarlarını süsleyen çiçekler, çiçek demetleri, diğer ağaçlar bütüncül olarak bakıldığında bir cennet bahçesi izlenimi vermektedir.

Saat Tasviri: Hocagil Evi duvarlarında rastladığımız diğer bir tasvir duvar saatidir. Osmanlı toplumunda 18. yüzyıl sonrasında özellikle saray ve zengin evlerinde bir moda olarak kullanılmaya başlayan saatler farklı şekillerde üretilmeye başlamıştır. Zamanla saatler -özellikle de sanayileşmeyle birlikte- vazgeçilmez bir kullanıma sahip olmuştur (Uzun, 2017; Şahin Tekinalp, 2024). Dini yapılarda şadırvanlarda, sivil mimari de bağımsız olarak tasvir edilen saatler dikkat çekmeye başlamaları ile eş zamanlı olarak duvar resimlerinde de sıklıkla yer almaya başlamıştır (Şahin Tekinalp, 2024).

Resim 19. Ocak Nişi

Hocagil Evi ocak nişinin üzerinde; S ve C kıvrım dallar ve çiçeklerin çerçevelediği bir bordürün arasına yerleştirilen saat sarkaçsız bir duvar saatidir. Kırmızı / kiremit rengi bir tonda, boyalı ahşap çerçevesinin olduğu anlaşılan, dönemin yaygın kullanıldığı bir formda görülen saat Roma rakamlıdır ve Atatürk'ün öldüğü saati yani 9'u 5 geçeyi göstermektedir (Bu bilgi 11-15 Mayıs 2015 yılında Erzurum'da yapılan 37. Kazı Sonuçları Toplantısında "2014 yılı Sivas Yüzey Araştırması" başlıklı bildiride sunulmuştur). Çizilen bu saat ustanın işini bitirdiği / çalışmaya devam ettiği ayların, 10 Kasım 1938 tarihinin hemen sonrasında olduğunu düşündürmektedir. Dolayısıyla bu evin duvar resimlerinin 1936-1938 civarında yapıldığı, diğer yandan 1936'da başlanıp 1938 yılı sonlarında da tamamlandığına işaret eder (Resim 9- 19).

Gemi tasviri: Sanayileşme sonrası, özellikle Osmanlı'nın Batılılaşma sürecinde; duvar resimlerinde gemi, tren (Bugün resimler arasında göremediğimiz giriş kapısının üzerinde dumanı tüten bir kara tren tasviri olduğu ancak evin bu duvarının yoğun su

almasından dolayı tasvirin silindiği de alınan bilgiler arasındadır) tasvirleri sıklıkla görülmeye başlanmıştır (Şener, 2011). Osmanlı'nın ilk buharlı gemisi 1828 yılında Boğaz'a inmiş, 19. yüzyıl boyunca ve daha sonrasında buharlı ve yandan çarklı gemiler kullanılmıştır. Bu tür gelişmeler dönemin beğenilerinin değiştiğinin göstergesi olarak duvar resimlerine de yansımıştır (Uzun, 2017). Gemiler daha çok İstanbul'daki duvar resimlerinde görülse de taşrada da yapılmıştır. Hocagil Evi'nin kuzey duvarı tavan seviyesindeki gemi tasviri de bu örneklerden biridir (Resim 20).

Koyu renk zemin üzerine çizilmiş olan ve üzerinde ay yıldız motifi görülen geminin hareketinin hissedildiği, denizde oluşturduğu dalga ve bacadan tüten dumanlar, renk tonlamaları oldukça başarılı bir uygulamadır. Gemi yolcu gemisinden çok yük gemisini anımsatır. Bu tür tasvirler İstanbul ile dolayısıyla başkentle/ merkezi otoriteyle olan bağı hatırlatır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde hemen hemen her bölgede deniz konulu tasvirlere yer verildiği, dolayısıyla Anadolu'nun iç bölgelerinde de bu tür konuların görüldüğü anlaşılmaktadır. Bu durum Anadolu'daki kıyı şehirlerinin çok sayıda olması, Osmanlıların denizciliğe verdikleri önem, İstanbul'un bu açıdan önemli bir merkez olması gibi nedenler sayılabilir (Resim 20).

Resim 20. Gemi Tasviri Detay.

Resim 21. https://www.denizhaber.com/yazarlar/osman-ondes/yavuz-kruvazorunun-caninin-sasilacak-oykusu/124380

Hocagil Evi'ndeki gemi tasvirinin, evin ocak nişi üzerinde bulunan saat tasviri düşünüldüğünde Yavuz Zırhlısı olma ihtimalinin yüksek olduğu anlaşılır. 10 Kasım 1938'de vefat eden Mustafa Kemal Atatürk'ün naaşı, 19 Kasım 1938'de Dolmabahçe Sarayı'ndan alınarak Yavuz Zırhlısı ile İzmit'e getirilmiş, İzmit'ten de trenle Ankara'ya taşınmıştır. Bu sırada gemiye -tasvirde olduğu gibi- Türk bayrakları asılmıştır (Resim 21). Yavuz zırhlısının farklı fotoğrafları incelendiğinde benzer biçimde iki bacasından dumanlar tüterek, önde topları ve bayrağı ile görülür. Bu resimlerin bir arda olması bir tesadüf ve yalnızca bir beğeni değil bir olayın resimlenmeye çalışıldığını ve resimlerle anlatılmak istendiğini ortaya koyar (Resim 20-21).

Evin resimleri arasında giriş kapısının üzerinde siyah dumanı tüten bir tren resminin olduğu köy sakinleri tarafından verilen bilgilerdendir. Tren tasvirinin de bulunuyor olması Türk halkı için bu üzücü sürecin duvar resimlerine işlendiğini göstermektedir. Keşke evin tren resmini de görerek bütünü tam olarak ortaya koyabilseydik. Diğer yandan halk arasında kara tren denilen buharlı trenlere de gemiler gibi hem başkent hem taşra duvar resimlerinde sıkça yer verilmiştir (Uzun, 2017).

Lamba: Evin giriş kapısının arkasında gaz lambası tasviri bulunmaktadır. Gaz lambaları 19. yüzyıl ortalarından itibaren kullanılmaya başlamıştır. Kulplu olup elde tutularak veya asılarak kullanılan bu lambalar yaygın olarak evlerde kapının arkasında / yanında bir çiviye asılarak kullanılmışlardır. Evdeki tasvirde de kapının arkasında resmedilmiş ve evin aydınlanma aracı olarak yaygın kullanılan yerinde gösterilmiştir. Bu tür bir yer kaygısının güdülmüş olması, tasvirler yapılırken özenle tasarlandıklarını, dolayısıyla nesne ve mekân ilişkisinin kurulduğunu göstermektedir (Resim 22).

Resim 22. Lamba Tasviri

Natürmort: Evin duvar resimlerinin büyük çoğunluğunu natürmortlar oluşturmaktadır. Demet halinde veya vazo içine yerleştirilmiş çiçek buketleri sıkça tasvir edilmiştir. Kuzey duvarı tavan seviyesinde, zeminden çıkan yapraklar, kıvrım dallar, kırmızı çiçekler çerçeveler içinde ayrı tablolar gibi tasarlanmıştır (Resim 23-24).

Resim 23. Kuzey Duvar Çiçekleri

Yüklük kısmında da (kuzey duvarı batı köşesi) kırmızı zemin üzerine oval madalyonlar içerisinde buket çiçeklere yer verilmiştir. Karanfil, gül ve yıldız çiçeği olarak tanımlayabileceğimiz çiçeklerin oluşturduğu buketlerin yer aldığı madalyonlar yeşil ve kırmızı S-C kıvrımlı yapraklarla çevrelenmiştir (Resim 23).

Resim 24. Kuzey duvar çerçevesiz çiçek tasvirleri

Yine kuzey duvar ahşap çerçevelerle panolara ayrılmıştır. Üst seviyesinde yeşil yapraklı, kırmızı gül buketleri daha özenli bir işçiliğe sahipken, tavan seviyesinde S-C kıvrımlı çizgilerle tekrarlanan soyut tasarım vardır. Gemi tasviri tam da bu bezemenin arasına sıva yapılarak sonradan yerleştirilmiştir (Resim 23).

Evin kuzey ve doğu duvarlarında dikdörtgen ahşap panoların içerisinde tasarımı aynı olan, mavi ve pembe tonlarla serbest elle eşkenar dörtgen formunda çerçeveler yapılmıştır. Bütün panolarda köşelikler vurgulanmıştır. Bu çerçeveler ortalarına yerleştirilen daire çerçevelere natürmort ve manzaralar yapılmıştır. Pano düzenlemesinde aynı formun kullanılarak resimlerin yapılmış olması evin süslemesinde bir bütünlük oluşturmaktadır. Manzara resimlerinin yanı sıra daire madalyonların içerisinde çok renkli, çok yapraklı çiçek, karanfil buketleri görülür. Bu çiçekler daha özenli yapılmıştır (Resim 23).

Resim 25. Dolap Kapakları

Evin dolap kapaklarının üzerinde yeşil dallardan çıkan kırmızı çok yapraklı çiçekler merkeze yerleştirilmiştir. Tarihi çerçeveleyen çiçekler kapaktaki çiçekler doğada var olan çiçeklerin soyut yansımalarıdır (Resim 25). Vazodan çıkan çiçekler ise evin bezemelerinin büyük bir bölümünde görülmektedir. Mavi, kırmızı vazoların içinden çıkan güller, çok yapraklı çiçekler doğu duvarında ocak nişinin her iki yanına altlı üstlü yerleştirilmiştir. Alçı konsollar üstteki vazoları taşır izlenimi vermektedir. Mavi ve kırmızı renkli vazolar geniş ağızlı gövdesi daralan kulplu, kaideli formlarda kulplu kaideli, basit kase formlular, V formlu kaideli gibi farklı şekillerde yapılmıştır (Resim 9-26).

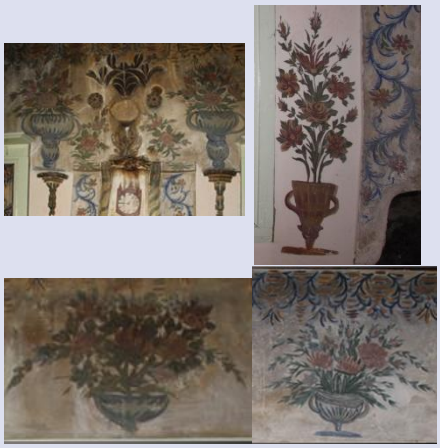

Resim 26. Vazodan çıkan çiçek örnekleri.

Vazolar lambalıklar üzerine çizilerek lambalıklara kaide görünümü verilmiştir. Mihrabın her iki yanında simetrik alçı konsollar üzerine mavi vazo içerisinden çıkan gül buketleri yerleştirilmiştir. Güney duvarı mazgal pencereleri duvarların iç yüzlerinde simetrik yerleştirilmiş bir yüzde kırmızı diğer yüzde mavi vazodan yeşil dalların üzerinde lale ve zambağa benzeyen çiçekler ve tomurcuk halleri resmedilmiştir (Resim 9-26).

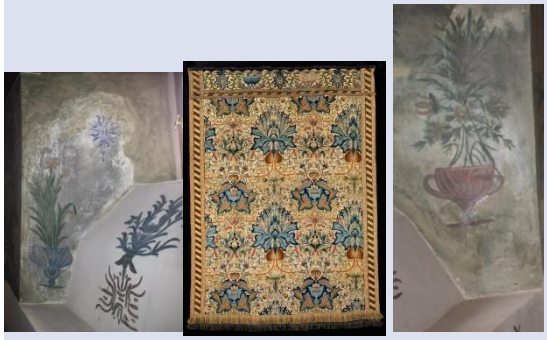

Resim 27a-b. Duvar iç yüzü çiçekler, 27b - https://www.atahangokturk.com/blog/arts-and-crafts/

Evin resimlerin yapıldığı çerçeveler, çiçek tasvirleri, vazolar, pencere iç yüzeyinde görülen soyut çiçek tasvirlerinin resim üslubu 1850'lerden sonra başlayan Arts and Crafts akımı çizgilerine benzemektedir. Çizgilerin hareketleri, bitkilerin eğrisel gövde ve yaprakları, serbest çizgilerin hakim olduğu akımın soyut tasvirleri ve kıvrılan S-C çizgilerine benzemektedir. Özellikle evin bütün duvarları üst seviyesinde ve pencere içlerinde bu üslup izlenmektedir. Yapılan restorasyon sonrası tamamlanan resimlerin konturlarının üzerinden geçilmesi, üslup benzerliğini arttırmıştır (Resim 10, 11, 23, 26, 28A,B,C,29).

Resim 28. Güney Duvar

Evde doğu duvarda ocak nişinin kuzeyinde bulunan panonun takçagözü (Takçagöz duvar içlerine eşya koymak için kullanılan niş (Hasol, 2010)) üzerinde kayık formlu, kulplu bir tabak içerisinde meyveler resmedilmiştir. Bu resim evdeki tek meyveli natürmorttur. Tabakta üzüm, kiraz, erik/incir, elma/şeftali gibi meyveler yer almaktadır (Resim 30).

Resim 29. Meyve Tabağı

Sonuç

Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 17.01.2011 tarihinde taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmiş olan Hocagil Evi'nin, İmar Kentsel İyileştirme Müdürlüğü bünyesindeki Koruma Uygulama ve Denetim Bürosunun (KUDEB) çalışmaları ile rölöve ve restorasyon çalışmaları yapılmış, 2015 yılında ise duvar resimlerinin restorasyonu tamamlanmıştır. Eski resimlerle karşılaştırma yapıldığında renklerde değişiklikler yapıldığı, tamamlanmalarda bazı eksik veya fazlalıkların olduğu görülmektedir.

Yapı; konuk odası, bayramlaşma, düğün, cenaze törenlerinin yapılacağı, uzaktan gelen önemli misafirlerin ağırlandığı konuk odası işlevine kavuşmuştur. Evin ilk yapıldığı zamanda konukların ağırlanması, yolcuların konaklanması için inşa ettirilmiştir. Köyün Sivas kent merkezine yakın konumu nedeniyle özellikle daha uzak köylerden gelenler gece burada konaklayarak yola devam ederlermiş. Bugün de evin konaklama olmasa da ağırlama işlevi devam ettirilmektedir (Ailenin maddi durumu döneminde oldukça iyi olduğundan, ev ilk yapıldığı zaman konuk odası ve özel günlerde toplanmak için inşa edilmiş. Ailenin yaşamlarını sürdürdükleri bir başka konutları daha varmış (Solmaz Yılmaz, Kişisel Görüşme, 10 Temmuz, 2026)).

2014 yılında başladığımız Sivas İli Kültür varlıkları yüzey araştırması sırasında çok sayıda bölgesel özeliğe sahip ev, konak ve köy odası tespit edilmiştir. Merkeze bağlı köylerde nimsekili plan tipinde inşa edilmiş köy odaları alçı ocak nişleri kabartma süslemeleri ile dikkati

çekmiştir. Eskiapa köyünde Mehmet Güler'e ait köy odası, tavan süslemeleri ve duvar resimleri bakımından Turan Yalçın evinin ön örneği gibidir. Odanın duvarları ahşap çerçevelerle panolara ayrılmıştır. Panoların içerisi farklı kompozisyonlarla bezenmiştir.

Turan Yalçın evinde de resimler duvarın alt kısmında panolarla çerçeveler oluşturularak çerçeve içlerine yapılmıştır. Serbest elle çizilen resimlerde kırmızı, siyah ana renk olarak tercih edilmiştir. Bu panolar içerisinde vazodan çıkan tekil çiçek tasvirleri ile tüfek, tabanca, kılıç, Kur'an-ı Kerim, mermilik/mermi, ağırlık ölçüleri, terazi gibi çok farklı nesnelerle, çiçek ve ağaç tasvirlerine yer verişmiş, kahve fincanları, kahve soğutmalığı ile tüfek, tabanca, kama ve fişeklik tasvirleri görülmüştür. Tavan seviyesinde tam olarak tespit edilemeyen doğa tasvirleri vardır (Bilget Fataha, 2021; Yazar ve Çelemoğlu, 2022). Selvi ağaçları ve çok yapraklı çiçeklerle yapılmış düzenlemeler de kırmızı ve siyah renk ile oluşturulan kompozisyonlar görülmektedir

Hocagil Evi duvar resimlerin de ise renk skalası oldukça geniştir. Kırmızı, mavi, sarı, yeşil ve bu renklerin tonları kullanılarak resimler yapılmıştır. Resimler alt seviyelerde panolara, üst seviyelerde ise çerçevesiz olarak yapılmışlardır. Diğer evlerden farklı olarak panolar içerisine natürmortlar, farklı yapılardan oluşan manzaralar yapılmışlardır. Duvarlarda üst seviyelerde çiçek sıraları özellikle güneyde tüm duvarı kaplayacak şekilde ağaçlarla evin içerisi cennet bahçesine dönüşmüştür. Yapıda tercih edilen mimari tasvirler sanatçının tercihi ve ev sahibinin sanatçıya duyduğu saygı ve hoşgörü ile şekillendiğini söyleyebiliriz.

Hocagil evi resimleri üslup açısından bölgede tek örnektir diyebiliriz. Konu seçimleri dönem beğenisiyle şekillendiği için manzara, gemi, saat gibi benzer temaların farklı bölgelerde ve evlerde sıklıkla tekrarlandığı örnekler çok olmasına rağmen Hocagil evin üslup özelliği tamamen farklılık göstermektedir.

Sivas'ta bulunan resimli/bezemeli evlere bakıldığında bu evlerin duvar resimlerini yapan gezici bir sanatçının veya sanatçı topluluğunun olduğu düşünülebilir. Her bölgenin kendi özelinde sosyal, ekonomik ve coğrafi özelliklerine bağlı olarak şekillenen bir teknik ve üslubunun olması resimlerin buna göre şekillenmesi, duvar resimlerinde ortak bir üslup birliğinin / benzerliğin olmamasının sebebi olmalıdır. Ancak bölgedeki evlerin üslup özelliklerinde benzerlik olmasa da tasvirlerde ana temanın İstanbul bağlantılı olması ortak bir özellik olarak dikkati çeker (Okçuoğlu, 2017).

Tartışılabilecek ve araştırılması gereken bir diğer konu; 1933-1937 yılları arasında düzenlenen İnkılâp Sergileri'dir. Söz konusu bu sergiler sonrasında düzenlenen "Yurt Gezileri" projesi ile halka resim, heykel gibi plastik sanatların tanıtılması, sevdirilmesi ve öğretilmesi amaçlanmıştır. Bu durum Anadolu'da da resim faaliyetlerinin artmasına, kültür ortamı ve devlet politikası ile Cumhuriyet ile ilgili konuların önemsenmesine neden olmuştur. Bu açıdan Atatürk'ün öldüğü yılda Hocagil Evi'nin duvar resimlerinde Ulu Önder'in naaşının taşınması sürecini yansıtan saat, gemi ve tren tasvirlerinin bulunması, Erken Cumhuriyet döneminde yapılmış olan bu evin duvar resimlerinde öyküsel kompozisyonlara yer verildiğinin göstergesidir.

Evin alçı sıva ve ahşap üzerine uygulanmış resimlerinde yıldız, S- C kıvrımları ile süslenmiş bordürlerin kuşattığı çerçeveler içerisinde vazodan çıkan çiçekler, çelenk içerisinde natürmortlar dönem beğenisini göstermektedir. Odada manzaralar ve cami tasvirlerine yer verilmiş, odayı aydınlatan iki mazgal pencerenin arasına, duvar yüzeyine mihrap nişi çizilmiştir. Mihrap nişi, bir oda için düşünüldüğünde oldukça detaylı yapılmıştır. Perde, mum ve ayet ile mescit mihraplarına benzer düzenlemeye sahiptir. Nişi çizgilerle oluşturulmuş yıldız biçimli bezemelere sahip âlemle sonlandırılmış bir bordür çevreler ve üzerine Besmele yazılmıştır. Mihrap nişinin alınlığını yeşil dal ve yapraklar arasında tomurcuk ve gonca güller bezemiştir. Nişin içerisine kırmızı renkli perde motifinin ortasına dört mumun yandığı şamdan yerleştirilmiş, iki yanında vazodan çıkan çiçekler ile altta cami tasvirleri tamamlanmıştır. Odanın duvarlarında S ve C kıvrımlı stilize bitkisel bezemelerin yanı sıra gül ve hurma ağacı tasvirlerinin belirgin olması natüralist işlendiklerini göstermesi bakımından önemlidir. Odanın giriş cephesinde kapının iki yanında çelenk içerisinde ve bir kısmı dökülmüş tasvirleri bulunmaktadır. Kırmızı ve mavi vazodan çıkan çiçekler ocak nişini sınırlamaktadır. Odanın mihrabın bulunduğu duvar hariç bütün cephelerinde resimler ahşap çerçeveler içerisine alınarak panolar halinde düzenlenmiştir. Mavi madalyonlar içerisinde natürmort ve manzaralar odanın duvarlarını süslemektedir. Kompozisyonlar serbest ve soyut tasvirlerdir. Ahşap dolap kapaklarının alınlığında çiçek tasvirlerinin arasına 1936 tarihi düşülmüştür. Yine söz konusu ocak nişi içerisindeki saatin 9'u 5geçeyi göstermesi ve gemi tasvirine yer verilmesi Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümüyle ilişkili olacağından dolayı evin resimlerinin 1936-1938 arasına tarihlendirilmesi açısından önemlidir.

Gemi tasvirleri çok sık kullanılan bir temadır. Tek olarak farklı türleri tasvir edilen gemiler kimi zaman yelkenli kimi zaman buharlı gemilerdir. Tasvirlerde gemilerin hareketleri farklı şekillere verilmeye çalışılmıştır. Yelkenleri şişirilerek tasvir edilen gemilerde hareket böyle verilmiştir (Şahin Tekinalp, 2007). Hocagil Evinde ise hareket bacalardan çıkan dumanın rüzgârla esmesiyle ve denizin hafif dalgasıyla verilmiştir. Safranbolu Yörük Köyü, Sipahioğlu Konağı, başodasında bulunan gemi tasviri özellikle iki bacası, dumanların çıkışı ve bayrak tasvirleri (Şahin Tekinalp, 2024) ile Hocagil Evi gemi tasviri ile benzerlik göstermektedir.

İlk örneklerini 18. 19. yüzyıldan itibaren İstanbul'da Topkapı Sarayı'nda görmeye başladığımız duvar

resimleri özellikle I. Abdülhamid (1774-1789) döneminde yaygınlaşmaya başlamıştır. Bir başkent üslubu ve beğenisiyle görülen resimler hem merkezi otoriteye bağlılığın, hem de bölgenin ileri gelenlerinin kendilerini bani olarak sanatı ve sanatçıyı kendileri için kullanabilme özgürlüğü olarak yorumlanabilir. 1936'larda duvar resimleri yapılmaya başlanan Hocagil Evi de duvar resmi geleneğinin Anadolu'daki uzantısı olarak dönemini kendine özgü yerel üslubuyla temsil etmektedir.

Extended Abstract

The wall paintings first seen in the capital, Istanbul, at Topkapı Palace, and which became widespread over time, were frequently reproduced in different regions of Anatolia as expressions of loyalty and admiration. Known as the Hocagil House after the family who owned it, the building has a very plain exterior and a simple single-room plan. In contrast, its interior is richly adorned with elaborate wall paintings. The Hocagil Family, one of the prominent families of the village, had this house carefully built in the early twentieth century, and it served not only as a gathering place for villagers on special occasions but also as a venue for communal prayers. The wall paintings, which display different stylistic characteristics, feature a rich variety of subjects including complex landscapes, religious symbols, architectural structures, still lifes, clocks, and ship depictions.

The paintings, executed on plaster and wood, include flowers emerging from vases and still lifes enclosed within wreaths, all framed by borders decorated with stars and S- and C-shaped scroll motifs, reflecting the artistic taste of the period. The room contains landscape and mosque depictions, while a mihrab niche has been painted on the wall surface between two small slit windows that illuminate the room. Considering that it is designed for a domestic room, the mihrab niche is remarkably detailed. It resembles the arrangement of mosque mihrabs with its curtain, candles, and Quranic verse. Inside the niche, a candelabrum with four lit candles is placed at the center of a red curtain motif, flanked by flowers emerging from vases, while mosque depictions complete the lower section. The walls of the room feature stylized vegetal ornaments with S- and C-shaped scrolls, as well as prominent depictions of roses and date palms, whose naturalistic treatment is particularly noteworthy. On the entrance wall, there are partially deteriorated depictions enclosed within wreaths on either side of the door. Flowers emerging from red and blue vases frame the fireplace niche. On all walls except the one containing the mihrab, the paintings are arranged as panels within wooden frames. Still lifes and landscapes enclosed in blue medallions decorate the walls. The compositions are free and abstract representations. The date 1936 is inscribed among floral motifs on the pediment of the wooden cabinet doors. Furthermore, the clock within the fireplace niche showing five minutes past nine and the inclusion of a ship depiction are significant, as they are likely associated with the death of Mustafa Kemal Atatürk, suggesting that the paintings of the house can be dated between 1936 and 1938.

These paintings, reflecting the style and taste of the capital, can be interpreted both as expressions of loyalty to the central authority and as demonstrations by local elites of their status as patrons who possessed the freedom to employ art and artists for their own purposes. The Hocagil House, where wall paintings began to be executed in the 1930s, represents the Anatolian continuation of this wall-painting tradition while embodying the period through its distinctive local style.

Kaynaklar

Bilget Fataha, E. (2018). Sivas, Söğütcük Köyü Duvar Resimleri, 22. Uluslararası Orta Çağ ve Türk dönemi kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu: Özet Kitabı: 24-26 Ekim 2018, İstanbul, s. 81.

Bilget Fataha, E. ve Koyun Esen G. (2019). Sivas ve İlçelerindeki Gayrimüslim Yapılarından İzler. H. Yekbaş ve A. Yüksel (Ed.), Her Yönüyle Sivas Kongresi'nin 100. Yılında Sivas Uluslararası Sempozyumu (C. 3, S. 373-402) içinde. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlük Matbaası.

Bilget Fataha, E. (2021). Sivas, Ağılkaya Köyü Turan Yalçın Evi, Turkish Studies 16(7), 137-153. http://doi.org/10.7827/turkishstudies.52918)

Bozkurt, N. (1998). Hurma, TDV İslam Ansiklopedisi, C. 18, s. 391-393.

Çetindağ Süme, G. (2017). Türk Kültüründe Değerler Simgesi Gül, Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi S.13, C.5, s.105-123.

Kurnaz, C. (1996). Gül, TDV İslam Ansiklopedisi, C. 14, S. 219-222.

Okçuoğlu, T. (2000). 18. ve 19. yüzyıllarda Osmanlı Duvar Resimlerinde Betimleme Anlayışı, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Okçuoğlu, T. (2017). Hayalle Gerçek Arasında Osmanlı Resminde İstanbul İmgesi (XVIII-XIX. Yüzyıllar), İstanbul: Ofset Yapımevi Yayınları.

Pamukciyan K. Biyografileriyle Ermeniler (Yay. Haz. Osman Köker), C. IV, Aras Yayıncılık, İstanbul, 2003.

Renda, G. (1977). Batılaşma Döneminde Türk Resim Sanatı 1700-1850. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Şahin Tekinalp, A. P. ve Karaaslan M. (2024). Halk Kültüründe Resimli Sandıklar, Millî Folklor, Yıl 36, C. 18, S. 144, s. 111-125. DOI: 10.58242/millifolklor.1329080

Şahin Tekinalp, A.P. (2007). Geleneksel Antakya Evlerinde Yer Alan Boyalı Nakışlar Üzerine Bir Değerlendirme: Başkent'ten Akdeniz'e Ulaşan Bezeme Programı, Adalya, X, s. 369-386 (https://akmedmedia.ku.edu.tr17._Pelin_Sahin_Tekinalp.pdf)

Şahin Tekinalp, A.P. (2024). Türk Kültüründe Alafranga Saatlerin Osmanlı Duvar Resimlerindeki Yansıması. Turkish Studies, 19(1), 315-331. https://doi.org/10.7827/turkishstudies.71950

Şener D. (2011). 18.19. yüzyıllarda Anadolu'da Duvar Resimleri, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Uzun T. (2017). 19. Yüzyıl Osmanlı Duvar Resimlerinde Yeniliğin ve Değişimin Sembolü Tasvirler, XX. Uluslararası Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri (02-05 Kasım 2016) C.II, Sakarya, , s. 852-862.

Yazar, T. ve Çelemoğlu, Ş. (2022). Sivas-Söğütcük Köy Odası ve Duvar Resimleri, Sanat Tarihi Dergisi, 31(2), 905-945. https://doi.org/10.29135/std.1049690

Yazar, T. ve Çelemoğlu, Ş. (2023). Sivas Eskiapardı Mehmet Güler Köy Odası Ve Bezemeleri, Prof. Dr. Bozkurt Ersoy Armağanı, İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları, s. 605-620.

https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRcxrCoUc4h1P3wo2K0lINsDXrisiyFY8Tw0g&s

https://www.sivas.bel.tr/yapi/tashan

https://www.atahangokturk.com/blog/arts-and-crafts/